

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΓΝΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΗΦΟ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΑΝΤΙΦΕΜΙΝΙΣΤΕΣ

Στὸ τελευταῖο βιβλίο τοῦ Maurice Hauriou (Κομήτορα τῆς Νομικῆς Σχολῆς τῆς Toulouse), Précis de Droit Constitutionnel 1924 σελ. 626, διαβάζομε τὰ ἑξῆς:

«Ἡ ψήφος τῶν γυναικῶν: Δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ δοθεῖ καὶ στὶς γυναῖκες ἡ ψήφος.—Ἡ ἀνάλυση ποὺ κάναμε παραπάνω, τῆς οὐσίας τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου, ἀπλοποιεῖ θανατώσῃ τὸ ζήτημα ἂν πρέπει ἢ ὄχι νὰ ἐπεκταθεῖ τὸ δικαίωμα αὐτὸ καὶ στὴ γυναῖκα. Θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ ἔχει δισταγμούς ἂν πρέπει νὰ ἐμπιστευθεῖ στὰ γυναικεῖα χέρια μιὰν ἀληθινὴ κυβερνητικὴ ἐξουσία, ἀλλὰ προκειμένου γιὰ τὴν ἀπλὴ ψήφο, μὲ τὴν ὁποία ἐκδιπλώνει ἡ γυναῖκα τὴ συγκατάθεσὴ τῆς στὸν τέτιο ἢ τέτιο τρόπο τῆς διευθύνσεως τῶν κοινῶν, γιὰ τὰς δὲ θὰ ἔπρεπε καὶ αὐτὴ νὰ ἔχει ὅσα δικαιώματα καὶ ὁ ἄντρας;

Ἡ κλίση τῆς γυναίκας εἶναι ἀκριβῶς αὐτῆ: νὰ δίνει τὴ συγκατάθεση καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τῆς στὸ σύντροφο τῆς ζωῆς τῆς γιὰ τὴ διεξαγωγὴ τῶν ἰδιωτικῶν τῆς ὑποθέσεων. Καὶ θὰ μπορούσε νὰ ὑποστηριχθεῖ ὅτι ἡ γυναῖκα ἔχει κάποια ἰδιαίτερη λεπτὴ ἱκανότητα ποὺ τὴν ὀδηγεῖ ὅταν κάνει τὴν ἐκλογὴ τῆς.

Ἄλλὰ—ἴσως θὰ πεῖ κανεὶς—ἂν γίνῃ ἡ γυναῖκα ἐκλογεὺς θὰ εἶναι καὶ ἐκλογίμη καὶ κατὰ συνέπεια θὰ μπορεῖ νὰ μπεῖ στὰ νομοθετικὰ σώματα καὶ ἔτσι θὰ ἀσκήσῃ πραγματικὴ κυβερνητικὴ ἐξουσία. Μολονότι σὲ ἀρκετὰς χώρες, λ. χ. στὴ Φιλανδία, καὶ στὴν Τσεχοσλοβακία οἱ γυναῖκες ἐκατάχτησαν σοβρὸ ἀριθμὸ βουλευτικῶν ἐδρῶν, ἐν τούτοις δὲν πιστεύομε πὼς ἡ κατάχτηση αὐτὴ θὰ γενικευθεῖ. Πρέπει νὰ κάνομε διάκριση μεταξὺ τῶν χωρῶν ὅπου τὸ πολιτεύεσθαι δὲν κατάντησε ἀκόμα ἐπάγγελμα (γιὰ λόγους διαφόρους) καὶ τῶν χωρῶν ὅπου πραγματικὰ ἔτσι κατάντησε, ὅπως σὲμᾶς (στὴ Γαλλία). Οἱ γυναῖκες κατ' ἐξοχὴν ἀψίκορες, δύσκολα θὰ ἀφομοιωθοῦν μὲ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πολιτευομένου. Οὔτε οἱ ἴδιες θὰ ἐπιμείνουν νὰ τὸ ἀσκήσουν, οὔτε καὶ οἱ ἐκλογεῖς τῶν θὰ τοὺς τὸ ἐμπιστευθοῦν.

Ὁ κίνδυνος λοιπὸν νὰ σπρώξομε τὶς γυναῖκες πρὸς τὴν κυβέρνησιν δὲ μᾶς φαίνεται πραγματικὸς, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ ὑπάρχουν τόσα βέβαια ὀφελήματα ποὺ θὰ καρπωθοῦμε ἂν τοὺς ἀνοίξομε τὴν πόρταν πρὸς τὸ ἐκλογικὸ δικαίωμα. Ἡ διανοητικὴ τῆς γυναίκας συμπληρώνει τὴν ἀντρικὴ καὶ γεμίζει τὰ κενὰ τῆς. Ὁ ἄντρας εἶναι πῶς διανοητικὸς, ἀλλὰ ἡ γυναῖκα εἶναι πῶς πρακτικὴ.

Καὶ ἰδιαίτερα τὴν ἀπασχολεῖ ἡ ἠθικὴ. Σῶσες χώρες σημειώθηκε τὴν τελευταία ἡ ἐπιρροὴ τῶν γυναικῶν στὶς ἐκλογές, παρατηρήθηκε μιὰ δράση γιὰ τὴν ἠθικοποίησιν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς (καταστολὴ τοῦ ἀλκολισμοῦ, τῆς πορνογραφίας, τῆς πορνείας καὶ τῆς διαφθορᾶς) καὶ γιὰ τὴν προάσπισιν τῶν δικαιωμάτων

τῆς οἰκογένειας. Κατὰ τὴν κατεύθυνσιν μάλιστα αὐτὴ πρέπει νὰ ὑπολογίσει κανεὶς πολὺ περισσότερο—γιὰ τὴ λογικὴ ἀνάπτυξιν τῆς καθολικῆς ψήφου—στὴν ψήφο τῶν γυναικῶν παρὰ στὴν οἰκογενειακὴ ψήφο, ἢ ὁποία, δίκαια ἢ ἀδίκαια, προσβάλλει τὸ δημοκρατικὸ αἶσθημα. Βέβαια, ἡ οἰκογένεια ἔχει ἀνάγκη σήμερα νὰ προστατευθεῖ μέσα στὸ δημόσιον βίον, ἀλλὰ καὶ πάλι ἡ γυναῖκα θὰ εἶναι ἐκείνη ποὺ θὰ τὴν προστατεύσει καλύτερα, γιὰ αὐτὴ ἔχει καὶ τὸ μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν εὐστάθειά τῆς.

Τὰ πράγματα γρήγορα θὰ λύσουν τὸ ζήτημα τῆς γυναικεῖας ψήφου. Οἱ γυναῖκες ψηφίζουν κίβλας σχεδὸν ὅλες τὶς χώρες. 138 ἑκατομμύρια γυναῖκες ψηφίζουν σήμερα! Ὁ πῶλεμος τοῦ 1914 ἐπιτάχυνε τὴν κίνησιν αὐτὴ ὅπως ἄλλως τε ἐπιτάχυνε καὶ τὴν ἐπέχτασιν τῆς καθολικῆς ψήφου στοὺς ἄντρας.

Μόνον ἡ ομάδα τῶν τριῶν μεγάλων λατινικῶν χωρῶν (Γαλλία, Ἰσπανία, Ἰταλία), ἀντιστέκεται ἀκόμα. Βέβαια στὴ στάσιν αὐτὴ μπορεῖ νὰ δεῖ κανεὶς τὴν ἀνικατεῖαν τοῦ λατινικοῦ ἐνστικτοῦ στὸ νὰ ἀνικατεῖονται οἱ γυναῖκες στὶς ἀντρικὰς συνελεύσεις. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου ἔχει καὶ τὴν ἀσχημὴ ὄψη του: τὴν ἐκλογικὴ κοῦζίνα. Νὰ ψηφίσει ἡ γυναῖκα δὲν εἶναι τίποτα, ἀλλὰ νὰ καταταχθεῖ στὴν ἐκλογικὴ πελατεία ἐνὸς πολιτευομένου ἢ νὰ ἀνακατεῖται στὰ μαγειρέματα τῶν κομμάτων καὶ νὰ γίνῃ κομματαρχίνα, αὐτὸ εἶναι κάτι ποὺ εἶναι ἔξω ἀπὸ τὰ ἥθη μας. Μολαταῦτα πρέπει νὰ ὁμολογήσομε ὅτι ἡ ἀναλογία τῶν γυναικῶν ποὺ θὰ ἀνακατεῖνται στὴν ἐκλογικὴ κοῦζίνα, ἀσφαλῶς δὲν εἶναι μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ἀναλογία τῶν ἀντρῶν, θάναυ δὲν ἔχω δὲν ὅπως καὶ ἡ πλειοψηφία τῶν ἀντρῶν, θὰ ἀρκοῦνται ὅπως καὶ ἡ πλειοψηφία τῶν ἀντρῶν, νὰ πηγαίνουν ἰσχυρὰ τὴν Κυριακὴ νὰ ρίχνουν τὴν ψήφον τους στὴν κάλπην καὶ ὕστερα νὰ πηγαίνουν περὶπατο....»

Σημ. «*Ἀγώνα*»: Οἱ ἀναγνώστες τοῦ «*Ἀγώνα*» πρέπει νὰ σημειώσουν ὅτι οἱ παραπάνω γνώμες εἶναι παρμένες ἀπὸ ἔγχειρίδιον Πανεπιστημιακῆς διδασκαλίας ἐντελῶς πρόσφατον καὶ ὅτι ὁ Hauriou ὁ ὁποῖος εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους δημοσιολόγους τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ κόσμου, πραγματικὴ κορυφὴ τῆς Πολιτικῆς Ἐπιστήμης, εἶναι συντηρητικὸς συγγραφεὺς καὶ στὶς πολιτικὰς καὶ στὶς κοινωνικὰς του γνώμες. Ἐπειδὴ ὅμως εἶναι ἀληθινὸς ἐπιστήμονας δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ὀπισθοδρομικὸς. Κι αὐτὸ ἀκριβῶς θέλομε νὰ δείξομε, ὅτι δηλαδὴ καὶ συντηρητικὰς ἀκόμα ἀντιλήψεις δὲν μποροῦν νὰ ἀρνηθοῦν μερικὰ ὀλοφάνερα πράγματα, τὴν γρησιμότητα τῆς γυναίκας στὸ δημόσιον βίον, τὴ δημοκρατικὴ ἀνάγκη τῆς συμπληρώσεως τῆς καθολικῆς ψήφου μὲ τὴν ψήφο τῶν γυναικῶν καὶ στὸ τέλος τὴ δύναμιν τῶν πραγμάτων ποὺ σπρώχνει μόνη τῆς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ζητήματός μας προσπερνώντας τοὺς δισταγμούς καὶ τὴν ἀντίδρασιν.